

ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ

Лабуз Н.Г., Деренська Я.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

kaf.ep.nfay@rambler.ru

Вступ. Необхідність виявлення нових джерел підвищення конкурентоспроможності підприємств призводить до ідеї пошуку резервів. Для прийняття кваліфікованого рішення, яке б підвищувало конкурентоспроможність фірми в умовах ринкового суперництва, необхідно на рівні дослідження операцій, що представляють процес прийняття рішень, зібрати якомога більше інформації, яка описує як зовнішнє, так і внутрішнє середовище підприємства. Визначення ключових вимог до продукції дозволяє обґрунтувати основні напрями удосконалення управління матеріальними та супутніми потоками. Досягненню цих цілей і служить логістика – особлива сфера діяльності, що вивчає сукупність матеріальних, транспортних, фінансових, грошових, трудових, інформаційних та інших потоків, за допомогою яких здійснюється взаємодія між об'єктами логістичної системи.

Метою даної роботи є визначення методів ефективного управління матеріальними запасами з точки зору логістичного підходу.

Методика дослідження: аналіз літературних джерел щодо особливостей існуючих методів управління матеріальними запасами.

Основний зміст дослідження. На підставі проведеного аналізу літературних джерел можна констатувати, що питання обслуговування матеріальних потоків і їх оптимізація висвітлюються з різних позицій: з урахуванням інтеграції управління запасами та транспортної логістики; управління матеріальними ресурсами у процесі виробництва; оптимізація рівня запасів у складській логістиці та ін. Проте всі підходи зазначають, що одним із способів пошуку резервів і вивільнення грошових коштів є ефективне управління запасами, яке дозволить витратити фінансові кошти на закупівлю, утримання та використання запасів в оптимальному співвідношенні. Однак, у більшості випадків на вітчизняних підприємствах при формуванні матеріаль-

них запасів витрачається більша кількість грошових коштів, ніж потрібно з точки зору раціонального методу до управління запасами.

Сучасні українські підприємства поступово розуміють, що зниження запасів до оптимального обсягу приносить значні фінансові результати. Тому управлінню запасами необхідно приділяти особливу увагу, тим самим підвищуючи рівень конкурентоспроможності. Забезпечити безперервність процесу виробництва і синхронізувати всі етапи виробничого процесу без запасів неможливо. Але питання полягає не в тому, як позбутися запасів, а в тому, як виявити ті оптимальні одиниці запасу, при яких не постраждає виробництво в разі непередбачених обставин (збитки, пов'язані з простоями, незадоволеним попитом), і не будуть завантажені склади зайвими ресурсами (зростання загальних витрат виробництва). Отже, економічні втрати спостерігаються як у разі надлишку, так і недостатності запасів.

У західній літературі управління запасами досліджувалося в багатьох роботах.

Разом з тим, існуюча теорія і практика управління запасами знаходиться ще на початковій стадії розвитку. До теперішнього часу немає загальної теорії управління запасами, не існує єдиної, об'єктивної моделі, що підходить для будь-якого підприємства. До того ж значна кількість існуючих моделей є або складними в розрахунках, або вимагають значного їх обсягу, що не є прийнятним для багатьох підприємств, які потребують швидкого прийняття рішень щодо ефективного управління запасами.

Запаси є однією зі складових частин логістики. В даний час застосовується такий термін, як логістичний підхід, який полягає в об'єднанні закупівельної або постачальницької, виробничої, розподільчої або збутової, транспортної, інформаційної та фінансової логістики з метою досягнення результатів при мінімальних витратах часу і ресурсів шляхом оптимального, наскрізного управління матеріальними та інформаційними потоками [1]. Тобто передбачається організація наскрізного моніторингу матеріальних потоків. Даний підхід передбачає інтеграцію управління запасами в межах логістичної системи, виробляє стратегію управління матеріальними запасами, дозволяє визначити оптимальну величину запасів на основі прогнозних оцінок їх потреби, яка, в свою чергу, формується відповідно до графіка виготов-

лення продукції та її постачання споживачеві. Таким чином, управління запасами входить в загальну логістичну систему як окрема підсистема, яка функціонує виходячи з оптимального рівня запасів.

Основна проблема полягає в розрахунку оптимального обсягу запасів, які повинні бути на підприємстві. Існує багато закордонних моделей і методів управління запасами, але більшість з них складні в розрахунках або просто не підходять для специфіки українських підприємств. Проблемою є невідповідність теоретичних моделей конкретним умовам, неточність або неактуальність вихідних даних для певного проміжку часу [2]. Нажаль, логістичний підхід сам по собі не дає змоги вирішити проблеми безпосередньо. Необхідне створення механізму взаємодії суб'єктів логістичного ланцюга у відповідності з економічними інтересами. Виникає необхідність вирішення низки таких питань: розробка системи оціночних показників управління запасами; формування класифікації запасів з урахуванням специфіки логістичної системи; розробка методики кількісної оцінки економічної ефективності логістичного підходу та ефективності процесу управління запасами.

Висновки. Перераховані проблеми можуть бути вирішені з точки зору аналізу втрачених вигод і можливостей. До них відносять: втрачений прибуток, наслідки втрати реальних клієнтів і величину штрафів за несвоєчасне виконання контрактів, втрати через недостатність запасів. Таким чином, логістичний підхід дозволяє виявити недоліки у системі обліку наявності, руху та стану запасів на складах. Управління запасами повинно враховувати точне номенклатурне відстеження, якісний контроль за обігом та зміною наявних ресурсів, що надає змогу забезпечити рівномірний рух виробничого процесу.

Перелік використаних джерел інформації

1. Зеваков, А. М. Логистика производственных и товарных запасов // А. М. Зеваков, В. В. Петров. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2012. – 320 с.
2. Чучакина, О. Н. Основные условия эффективного управления запасами // Наука, бизнес, образование: Материалы Всероссийской научно-практической конференции. – Самара : СамГТУ, 2006. – С. 229-231.